

MALİ DEVALÜASYON UYGULAMASINDAKİ SORUNLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA*

Haşim AKÇA¹
Oğuzhan BOZATLI²

ÖZ

Mali devalüasyon, işveren sosyal güvenlik paylarındaki indirimin eşanlı olarak Katma Değer Vergisi (KDV) oranındaki bir artışla telafi edildiği geleneksel olmayan bir maliye politikası uygulamasıdır. Mali devalüasyon kuramı oldukça zarif bir yapı ve işleyiş mekanizmasına sahip olmakla birlikte uygulamaya yönelik bazı sorunların çözümünde yetersiz kalmaktadır. Zira kuramın önerdiği şekliyle uygulanan mali devalüasyonun rekabetçi mali devalüasyona neden olup olmayacağı, kısa ve uzun dönemde nasıl etkiler yaratacağı ve uygulanacak ülkenin yapısal şartlarının nasıl olması gerektiği ve son olarak uygulamadaki başarı için hangi koşullara dikkat edilmesi gerektiğine dair açık veya bütüncül bir cevap yoktur. Bu nedenle çalışmada bu sorular ve sorunların nasıl giderilmesi gerektiğine dair araştırma sonuçları sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mali Devalüasyon, Maliye Politikası, KDV

A RESEARCH FOR THE EXPERIMENTAL ISSUES OF FISCAL DEVALUATION

ABSTRACT

Fiscal devaluation is a nontraditional fiscal policy implementation in which the reduction in employer social security contributions is compensated by an increase in the Value Added Tax (VAT) rate simultaneously. Fiscal devaluation theory remains incapable to solve some practical problems as well as it has very fragile structure and functioning mechanism. There is no clear or holistic answer as to whether the fiscal devaluation as proposed by the theory will result in competitive fiscal devaluation, how it will create short and long term effects, how the structural conditions of the country to be applied should be, and finally, what conditions should be considered for the success. Therefore, this paper will present some results suggested by various studies for coping with these issues.

Keywords: Fiscal Devaluation, Fiscal Policy, VAT

Giriş

2007 yılının sonlarında Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'de ortaya çıkarak küresel finansal piyasaları etkisi altına alan ekonomik kriz hangi iktisat politikalarının uygulanması gerektiği sorusunu da gündeme getirmiştir. Krizin olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak veya hafifletmek açısından para ve maliye politikalarının birleşimi ve etkinliği tartışılmaya başlanmıştır. Bu noktada Blanchard vd. (2010)'a göre kriz,

¹Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi İ.İ.B.F. Maliye Bölümü, hakca@yahoo.com ORCID: 0000-0002-5603-8636

²Çukurova Üniversitesi İ.İ.B.F. Maliye Bölümü, oguzhanbozatl@gmail.com ORCID: 0000-0001-5107-7225

* Bu çalışma, Çukurova Üniversitesi SBE Maliye Anabilim Dalında savunulmuş "Mali Devalüasyon: Euro Bölgesi Üzerine Ampirik Bir Analiz" adlı yüksek lisans tezinin gözden geçirilip yeniden düzenlenmesiyle hazırlanmıştır.

Received/Geliş: 24/09/2019 Accepted/Kabul: 05/11/2019, Research Article/Araştırma Makalesi
Cite as/Alıntı: Akça, H., Bozatl, O. (2019), "Mali Devalüasyon Uygulamasındaki Sorunlar Üzerine Bir Araştırma", Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, cilt 29, sayı 1, s.15-28.

iktisatçıların daha önceki değerlendirmelerini sorgulamaya ve makroekonomik politikalar üzerinde yeniden düşünmeye zorladığını dile getirmektedir. Bu sorgulamaların neticesinde yazarlar, krizin maliye politikasını iki ana sebepten dolayı makroekonomik bir araç olarak merkezi bir konuma yerleştirdiğini öne sürmektedirler. Birinci olarak kredi politikası ve niceliksel gevşeme gibi politikaların dahil olduğu para politikasının artık sınır noktasında olduğunu ve dolayısıyla bundan sonraki süreçte bu politikaların etkisiz olacağını vurgulamaktadırlar. İkinci ana neden olarak ise krizin yarattığı durgunluğun uzun sürmesi bekleniyordu ki, bu durumda maliye politikalarının gecikmelere rağmen kısa ve orta vadede olumlu sonuçlar doğurmak için etkili olması nedeniyle maliye politikasına yönelmekten başka seçeneğin pek olası olmadığı sonucuna varılmaktadır.

Diğer yandan, krizden etkilenen ve kendi içinde ayrıca bir borç krizi yaşayan Avrupa Birliği (AB) ülkeleri için maliye politikasının da etkin ve olumlu sonuçlar doğurmasının önünde bazı engeller söz konusudur. Özellikle krizden etkilenen birlik ülkelerinin dış ticaret ve bütçe açığı ile borç yükleri göz önünde bulundurulduğunda maliye politikası için manevra alanına sahip olmadıkları açık bir şekilde ortadaydı. Dolayısıyla maliye politikası olarak kullanabilecek seçenekler oldukça dar kapsamlıydı ve bu olumsuz durumlar aslında mali devalüasyon politikasının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Zira mali devalüasyon, hem mali konsolidasyon politikalarını destekleyerek borç ve bütçe üzerine yük getirmeyecek hem de dış ticaret açıklarının azaltılmasını veya kapanmasını sağlayarak GSYH'nin büyümesini arttırabilecektir (Akça ve Bozatl, 2019). Dolayısıyla mali devalüasyon Avro Bölgesi veya sabit kur rejimi uygulayan ülkeler için önemli bir maliye politikası olarak ilgi görmüştür. Özellikle kamu mali dengesi açısından zor günler geçiren AB ülkelerinin mali konsolidasyon çabalarını da destekleyen bir politika olması ve Pereira vd. (2014)'ün belirttiği gibi, yeni iş imkanları yaratma, dış ticaret dengesini iyileştirme ve vergi sistemindeki çarpıklıkları azaltma kapasitesine sahip olması aslında bu yoğun ve haklı ilginin önemli nedenleridir.

Ancak kuramsal açıdan her ne kadar zarif ve çözüm odaklı bir yaklaşım olsa da mali devalüasyon politikasının uygulamada yaratacağı bazı sorunların varlığı dikkat çekmektedir. Bu noktada çalışmada bu sorunlar üzerinde durulacak ve mali devalüasyon politikasının başarılı olması için nelere dikkat edilmesi gerektiği irdelenecektir. Çalışmada öncelikle mali devalüasyonun kuramsal yönüne değinilecek ardından uygulamada var olan veya olması muhtemel sorunlar tartışılarak dikkat edilmesi ve izlenmesi gereken strateji sunulacaktır.

1.Mali Devalüasyonun Kuramsal Çerçevesi

Mali devalüasyon, en basit tanımla, vergi yükünü işverenlerin sosyal güvenlik paylarından tüketim üzerinden alınan vergilere (özellikle KDV) kaydırmayı esas almaktadır. Mali devalüasyonun parasal devalüasyona benzer sonuçlar yaratması ise şöyle gerçekleşmektedir: İşverenin sigorta primlerindeki bir indirim, işgücü maliyetlerinin düşmesi ile beraber üreticinin maliyetlerini düşürmektedir. Bu indirime paralel olarak harcama vergilerinde bir artış ithal malların fiyatını, yerli ürünlere herhangi bir yük getirmeden arttırmaktadır. Gerçekleştirilen bu vergi takası neticesinde dış rekabet gücü kazanmak adına gerçekleştirilen devalüasyonla benzer etkilere yol açmaktadır. Aslında mali devalüasyonun önerdiği vergi değişiminin, toplam gelir ve gider sabit tutulurken bir verginin başka bir vergiyle ikame edilmesi olarak tanımlanan (Musgrave ve Musgrave, 1989) diferansiyel vergi yansımasına benzediği de söylenebilir. Bu

bağlamda bütçe dengesi korunacak şekilde gerçekleştirilen mali devalüasyon, ihracatın ucuzlamasını, ithalatın pahalılaşmasını sağlamaktadır. Böylelikle ulusal ürünlere olan talep artmakta, ithal ürünlere olan talep ise azalmakta ve dolayısıyla dış ticaret açıklarının kapatılmasına katkı sağlanmaktadır (Langot vd. 2012; Mooij ve Keen, 2012; Koske, 2013; Cizkowicz, vd. 2017; Engler vd. 2014).

Avrupa'da tartışılan klasik mali devalüasyon, kamu gelirlerini korumak adına yeterli bir düzeyde KDV artışıyla sosyal güvenlik primlerindeki indirimin denkleştirilmesidir (Mooij ve Keen, 2012b). Klasik mali devalüasyonun aksine sigorta primlerindeki indirimlerden farklı olarak, işgücü faktörü üzerindeki gelir vergisindeki herhangi bir indirim yerli mallar için rekabet avantajı sağlayacağı anlamına gelmemektedir. Bunun nedeni ise KDV'deki artışın reel ücretleri düşürerek işgücü gelirlerindeki düşüşü arttırmasıdır. Bu iki yönlü karşıt durum vergi sonrası birbirlerini dengelemektedir. Bu durumun aksine sigorta primlerindeki bir düşüş ise üretimde marjinal maliyetleri azaltıcı bir rol oynamaktadır. Bu nedenledir ki mali devalüasyon literatürü işgücü üzerindeki vergilerden ziyade sigorta primleri ve KDV üzerinde yoğunlaşmaktadır (IMF, 2011; Langot vd. 2012; Mooij ve Keen, 2012; Mooij ve Keen, 2012b).

Mali devalüasyonun işveren sigorta primleri ve KDV'ye odaklanmasında ihmal edilmemesi gereken yapısal anlamda iki farklı nokta daha vardır. İlk olarak kısa vadede işveren sosyal güvenlik katkılarındaki azalmanın etkisinin daha çok etkili olmasıyla ilgilidir. Zira brüt ücretler geçici olarak iş sözleşmeleriyle sabitlenmiştir. Dolayısıyla gelir vergisi veya işgücü vergisi üzerindeki indirimlerden ziyade sosyal güvenlik katkı paylarına odaklanmak daha anlamlı ve faydalı olacaktır. (IMF, 2012). İkinci olarak bir KDV artışı, ticaret dengesi üzerinde tüketim mallarının diğer mal türlerine göre daha güçlü bir etkiye sahiptir. Zira üretimde kullanılan ithal malların üzerindeki KDV indirilebilir. Bu nedenledir ki, mali devalüasyon uygulaması, ithal malları içerisinde tüketim mallarının daha çok yer kapladığı ülkelerde daha etkili olmaktadır. Ayrıca sosyal güvenlik katkılarındaki indirim nedeniyle işgücü maliyeti düşen ihracatçıların maliyet avantajı yakalayarak ihracatı arttırmaları sağlanmaktadır. Ancak bu maliyet avantajı De Mooji ve Keen (2012)'in belirttiği gibi emek-yoğun malların üretiminde daha belirgindir. Her ne kadar bu süreç emek-yoğun üretimin söz konusu olduğu ülkelerde daha baskın olsa da üzerinde durulması gereken ve ihmal edilmemesi gereken diğer durum ise bu sektörlerin ne kadarının dış ticarete konu olan mallara yönelik üretim yaptıklarıdır. Aksi takdirde emek-yoğun sektöre sahip olan ülkelerin mali devalüasyondan daha kazançlı çıkacağı argümanı zayıflayacaktır. Sosyal güvenlik prim oranlarının indirilmesi neticesinde bir diğer etki ise göreceli faktör fiyatlarının yaratacağı değişimle ilgilidir. Bu değişim işgücünün nispeten daha ucuz hale gelmesiyle birlikte emeğin sermaye yerine ikame edilmesini sağlayarak üretim faktörlerinin ithalatını azaltabilir (Holzner vd. 2019).

Mali devalüasyon uygulamasında ortaya konulan stratejinin etkinliği hem döviz kuru hem de nominal ücretlerde katılığı gerektirmektedir. Nitekim Poterba vd. (1986), üreticiler ve tüketiciler üzerindeki vergiler arasındaki karışımın, nominal katılıkların varlığının test edilmesinin bir yolu olarak fiyatları ve ücretleri nasıl etkilediğine yönelik araştırmalarında bu katılıkları önemli bulmaktadırlar. Dolayısıyla bu çalışma ekseninde mali devalüasyon politikasının altında yatan varsayımların (nominal katılıklar) pratikte önemli katkı sağlaması açısından önemlidir. Ayrıca IMF (2011) tarafından belirtildiği gibi, mali devalüasyon, nominal fiyat ve ücret katılıkları ile sabit döviz kurunun

varlığında yapılacak olan ayarlamaları kolaylaştırabilir, hızlandırabilir ve istem dışı işsizliği azaltarak ticari dengeleri olumlu yönde etkileyebilir. Ancak vergi oranlarındaki takas, esnek bir döviz kuru söz konusu olursa artan ihracat talebi ve azalan ithalat talebi nominal döviz kurunun değerlendirilmesine neden olacaktır. Döviz kurunun değerlendirilmesi önlenirse bile artan ücretler sigorta primlerini de beraberinde arttıracaktır. Bu ise mali devalüasyon ile amaçlanan marjinal maliyetleri düşürme hedefiyle çatışacaktır. Ayrıca belirtilmesi gerekir ki mali devalüasyon uygulamasının işsizliği azaltması her ne kadar öne sürülsede bu durumun uzun vadeli bir etki yaratması beklenmemelidir (IMF, 2011; Mooij ve Keen, 2012; Sastre, 2017).

European Commission (2013)'e göre, mali devalüasyon ile vergi politikaları aynı tür politika önlemlerini içermekle birlikte amaçları farklıdır. Özellikle mali devalüasyon, Avro Bölgesi çevre ülkelerinin tesiri altında kaldığı kamu borcu krizinin bir ürünü olarak spesifik bir vergi politikasıdır. Esasen vergi politikaları uzun dönemli bir perspektife dayanarak öncelikle sürdürülebilir büyüme ve etkinlik gibi etkenlere odaklanırken mali devalüasyon kısa dönemde büyük ticaret dengesizlikleri olan ülkelere rekabet avantajı ve zaman kazandıran spesifik bir vergi takasıdır (EC, 2013). IMF (Uluslararası Para Fonu) (2012)'ye göre, mali devalüasyonun kısa vadedeki kazanımlarının uzun vadede ortadan kalkması muhtemeldir. Ancak yine de mali devalüasyonun uzun vadedeki kazanımlarını da ihmal etmemek gerekmektedir. Zira vergilendirme politikasındaki değişiklikler vergi sisteminin uzun vadede büyüme ve istihdam üzerinde olumlu etkiler yaratmasını sağlayabilir. Dolayısıyla mali devalüasyonun önerdiği böylesi vergi kaymalarının statik ve dinamik olmak üzere etkinlik kazanımları söz konusudur. Özellikle yüksek derecede aşırı yük yaratan vergilerden daha düşük aşırı yük doğuran vergi takası statik anlamda etkinlik kazanımı sağlamaktadır. Örneğin, işgücü üzerinden alınan vergileri indirmek işgücü arzını teşvik edecek ve firmaların işgücü maliyetlerini düşürerek aynı zamanda işgücü talebini arttıracaktır. Bu durumda daha çok tüketime doğru kayan vergilendirme sistemi ampirik bulgu ve kanıtlarla uyumlu bir şekilde uzun vadede milli geliri arttırabilir. Ayrıca dinamik etkinlik kazanımları da sağlamak mümkündür. Gerçekten de vergilendirmenin gelirden tüketime kaydırılması tasarruflar üzerinde vergi yükünü azaltarak tasarrufu teşvik etmektedir. İçsel büyüme modellerine göre tasarruf için yapılan bu teşvik, hem fiziksel sermaye birikimini teşvik eder hem de ekonominin daha yüksek büyüme oranları yakalamasına fırsat sağlar. Özellikle vergi takasları gelecek dönemleri dikkate alan bir yapıya sahip olduklarında gelir üzerindeki vergilerin düşürülüp tüketime aktarılan vergiler beşeri sermaye birikimini teşvik eder. Dolayısıyla bu tür vergi politikası değişiklikleri uzun dönemde büyüme ve istihdam üzerinde önemli etkilere sahiptir (EC, 2013; Orsini, vd. 2014).

Bu argümanların ötesinde European Commission (2013), mali devalüasyon için yapılan uzun vadeli genel denge modellerinin, devalüasyonun uzun vadede ticaret dengesi üzerinde önemli bir etkisi olmadığını vurgulamaktadır. Ancak istihdam ve milli gelir de küçükte olsa kalıcı bir artış söz konusudur. Ortaya çıkan bu etkilerin iki sebebi vardır: İlk olarak sosyal transferler KDV'deki bir artışa endekslenmediğinden, çalışanların pazarlık gücü azalmakta ve dolayısıyla ücret maliyetleri azalış eğilimine girmektedir. İkincisi ise tüketim vergilerine doğru geçiş nedeniyle kaynakların mevcut nesilden gelecek nesile doğru yeniden dağıtımı söz konusu olacaktır. Böylelikle mevcut nesil daha yüksek KDV oranlarına maruz kalırken aynı zamanda sosyal katkılardan daha

az fayda sağlamaktadır. Ayrıca gelecek nesiller daha az çarpıtıcı veya bir diğer ifadeyle daha az aşırı yük içeren vergi sisteminden yarar sağlamaktadır (EC, 2013).

Prescott (2004), ulusal vergi yapılarındaki farklılıkların, işgücü kullanımı ve ekonomik performanstaki çarpıcı farklılıkları açıklamada kilit bir faktör oluşturduğunu öne sürmektedir. Dolayısıyla vergi yapılarındaki çarpıklıkların neden olduğu işgücü piyasasındaki bozulmaların azaltılmasının potansiyel faydaları ve yayılma etkileri oldukça önemlidir. Nitekim Coenen vd. (2008a)'in yaptıkları simülasyon çalışmasına göre, vergi yapısındaki çarpıklıkları gidermenin işgücü piyasası ve ekonomik performans açısından olumlu kazanımlarının yanında Euro bölgesinin diğer ticari ortakları için önemli yayılma etkileri söz konusudur. Yazarlar Euro bölgesinde bozuk vergi yapısındaki düzenlemelerin yanında vergi takozlarını ABD'dekine yakın bir seviyeye düşürmenin uzun vadede çalışma saatleri ve üretimde %10'dan fazla artışa yol açacağını öne sürmektedir. Bu fikir, Arpaire ve Carone (2004) ve Nickell (2003) tarafından yapılan ampirik çalışmalarda belirtilen yüksek vergi takozlarının AB ülkelerinin işgücü piyasasına olumsuz etkiler yaratacağına ilişkin öngörüyle de paralellik göstermektedir.

Burgert ve Roeger (2014)'e göre, mali devalüasyon ekonomik büyümeyi güçlendirmek ve istihdam seviyesini arttırmak amacıyla vergi sisteminin işgücü vergileri gibi bozucu vergilerden KDV gibi daha az bozucu vergileri kaydırmayı önermesi açısından önemlidir. Nitekim, Coenen vd. (2008b)'in işgücü gibi bozucu vergilerden harcama üzerinden alınan vergiler gibi daha az bozucu vergilere doğru yapılan değişikliklerin uzun dönemde çıktı üzerinde olumlu sonuçlar yarattığı tespit edilmiştir. Ancak büyüme ve istihdam üzerindeki bu olumlu etkilere karşı vergilendirmenin, işgücü üzerindeki vergilerden harcama üzerinden vergilendirmeye kaydırılması nispeten daha yüksek tasarruf eğilimine sahip hanehalkına avantaj sağlayarak yeniden dağıtım tartışmalarına neden olması muhtemeldir (Burgert ve Roeger 2014). Zira gelir dağılımında adalet, tüketim vergilerinin regresif doğası ve uyum sağlama yeteneği düşük (örneğin emekliler) olan hanehalkları için oldukça önemlidir. Dolayısıyla bu türden vergi politikalarına ve bu politikaların bir adım ötesi olan mali devalüasyona karşı çıkmaları gayet doğaldır. Aslında bu argümanın ötesinde vergi politikalarının dağılımsal etkilerini tam anlamıyla ölçmek oldukça zordur (Orsini, vd. 2014).

2.Mali Devalüasyon Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar

Mali devalüasyon kuramı oldukça zarif bir yapıya ve işleyiş mekanizmasına sahip olmasına rağmen bazı uygulamaya yönelik sorunları cevapsız bırakmaktadır (IMF, 2011). En azından böyle bir vergi takasının rekabetçi etkileri ve çoklu mali devalüasyon uygulamalarına yol açıp açmayacağı (açarsa hangi stratejinin izlenmesi gerektiği), kısa ve uzun dönemde etkilerinin neler olduğu ve bu etkilerin kalıcı mı yoksa geçici mi olacağı, ülke ekonomilerinin yapısal durumlarının ne kadar önemli olduğu ve son olarak mali devalüasyonun başarılı olması için hangi koşulların gerektiğine dair net ya da bütüncül bir cevap yoktur. Dolayısıyla bu bölümde bu sorunların neler olduğu ve sorunların nasıl giderileceğine yönelik araştırma sonuçları tartışılacaktır.

2.1.Mali Devalüasyonun Rekabetçi Etkileri ve Çoklu Mali Devalüasyon Uygulamaları

Rekabetçi bir anlam taşıyan mali devalüasyon, uygulandığı ülkenin dışında başka ülkeler tarafından da uygulanırsa, ilk olarak uygulayan ülkede etkileri zamanla azalmakla birlikte hâlâ yararlı olabilir. Eğer mali devalüasyon, vergi rekabetine benzer bir politika olarak

görülürse bunun sonucunda ülkelerin yarardan ziyade zarar görebilme ihtimali söz konusudur. Bu noktada mali devalüasyonun başarısı konusunda özellikle uygulayıcı ülkenin ticaret ortaklarının nasıl tepki vereceği de önemlidir. Zira, ticaret ortakları da bu stratejiyi uygularsa ilk durumdakine benzer şekilde sonuçlar yaratabilir (Bernoth vd. 2014; Kıral ve Erden, 2017). Ancak yine de işgücü üzerindeki bir vergi tahsilinin, harcama üzerinden alınan vergilerle karşılaştırıldığında büyüme oranlarına daha yüksek oranda zarar verdiği göz önünde bulundurulduğunda, mali devalüasyonun yapısal bir iyileşme sağlayabilme potansiyeli ortaya çıkmaktadır (IMF, 2011; Arnold, 2008; Cizkowicz, vd. 2017).

Her ne kadar bu yapısal iyileşme oldukça önemli olsa da mali devalüasyonun pozitif etkilerini korumak ve mali devalüasyonun rekabetçi olasılıklarını minimize etmenin yolları vardır. Bu duruma çözüm olarak şöyle bir strateji izlemekte fayda vardır. Öncelikle mali devalüasyonu uygulayacak ülkede sosyal güvenlik katkı paylarının ve katma değer vergisinin oranlarına bakılmalıdır. Özellikle yüksek oranda sosyal güvenlik katkısı ile düşük oranda katma değer vergisine sahip ülkelerin mali devalüasyondan en yüksek çıktıyı elde edeceği düşünülmelidir. Bu kriterin ardından öncelikle daha küçük ülkelerde istihdam ve büyüme oranını artırma kapasitesi yüksek olduğundan bu ülkelere öncelik verilmelidir. Üçüncü olarak ticaret dengesinin diğerlerine nazaran daha bozuk olduğu ülkeler ve bu ülkelerin ihracat mallarının yapısı dikkate alınmalıdır. Aksi takdirde, ülkenin gelirlerinin çoğu turizm sektöründen oluşuyorsa ve sektör KDV artışından muaf değilse beklenen sonuçlar elde edilemeyecektir. Son olarak üretimdeki işgücü ve sermaye yoğunluğuna dikkat edilmelidir. Mali devalüasyona başvuracak ülkenin ağırlıklı olarak ihracatı emek-yoğun mallardan oluşuyorsa, sosyal güvenlik paylarındaki indirim üretim maliyetlerinde daha büyük düşüşlere yol açarak rekabet avantajı sağlayacak ve hanehalkı tasarrufunu arttıracaktır. Tam tersi durumda yani sermaye-yoğun ihracat kompozisyonuna sahip olan ülkelerin uygulayacağı mali devalüasyon, rekabet edebilirlik seviyesinde fazla bir iyileşme sağlamayacaktır (Petersen, 2014; Bernoth vd. 2014). Sonuç olarak mali devalüasyon, rekabet gücünü arttırmaya en acil ihtiyaç duyan ve bahsi geçen özelliklere en yüksek seviyede sahip ülkelerde uygulanmasına öncelik tanınmalıdır.

2.2.Mali Devalüasyonda Kısa ve Uzun Dönem Etkiler

Mali devalüasyonun ekonomi üzerinde kalıcı bir etki bırakıp bırakmayacağı açık olmamakla beraber tartışmalıdır. Ancak belirtilmelidir ki mali devalüasyonun etkileri büyük ölçüde geçici (kısa dönem politikası) olabileceği gibi önemsiz de değildir. Bu durum ekonomide nominal ücretlerdeki aşağı yönlü katılıklar, aşırı değerlenmeye müsait döviz kuru ve irade dışı işsizlik söz konusu olduğunda doğru olacaktır. Bu koşullar altında mali devalüasyon, işgücü piyasası üzerindeki düzenleme hızını arttırabilir. Dolayısıyla mali devalüasyon, reel döviz kuru ve işsizlik oranının uzun dönemde kesiştiği noktada çok fazla etkilenmez. Mali devalüasyonun hızlandırıcı etkisi dikkate alındığında ise mali devalüasyonun ayarlama sürecinin uzun sürdüğü sabit döviz kurunun olduğu ülkelerde kritik bir öneme sahip olduğu ortadadır (IMF, 2011; Mooij ve Keen, 2012a).

Diğer yandan mali devalüasyon sonucu sosyal güvenlik primlerindeki düşüş işgücü talebinde artışa neden olabilir. Ekonominin genişleme döneminde olduğu varsayılırsa ücretler üzerinde yukarı yönlü bir baskı yaratan istihdam seviyesi artacaktır. Ücretlerdeki artış ise sosyal güvenlik primlerindeki indirimleri dengeleyecektir. Harcanabilir gelirden bir artışa sebep olan bu durum sonucunda ithalatın artması, ihracatın düşmesi ve dolayısıyla dış ticaret dengesindeki iyileşmeler tersine dönebilir (Koske, 2013).

Bu durumun üstesinden ise şöyle gelinebilir; Mali devalüasyon uygulanacak ülkelerde işgücü arz esnekliği yüksekliğine dikkat edilirse hem ücretlerdeki artış baskısı dengelenerek bu etkinin aşağı yönlü olması hem de çıktı ve ticaret dengesi üzerindeki etkinin daha büyük olması sağlanabilir (EC, 2013).

Ayrıca ücret ayarlamaların piyasa güçleri tarafından yapılması ücret katılıkları nedeniyle pek mümkün gözükmemektedir. Zira işgücü piyasası dengesizlikleri, merkezi ve katı ücret pazarlık sistemi, sendikal büyüklük ya da yoğunluk ve sürekli işçilerin katı işgücü piyasası korumasına sahip olmaları gibi nedenlerden dolayı hızlı bir çözüm olarak düşünülemez (IMF, 2012). Bu nokta mali devalüasyonun ücretleri ayarlama noktasındaki hızlandırıcı etkisine anlam kazandırmaktadır.

Genel olarak mali devalüasyon kuramının önerdiği vergi takası rekabet etme sorunlarıyla karşı karşıya olan Euro bölgesi ülkeleri için gerekli ekonomik düzenlemelere küçük de olsa bir katkı sunabilir. Ancak mali devalüasyonun gerekli yapısal reformların yerine ikame edilmesi doğru değildir. Mali devalüasyon mali kısıtlamalara sahip ülkeler için bir engel oluşturabilir. Ayrıca mali devalüasyona yurtiçindeki para arzı artışı eşlik etmediğinden nominal döviz kurlarındaki değişimdekine tamamen benzer bir etkiden söz etmek mümkün değildir. Kuramsal olarak mali devalüasyon rekabet avantajını yeniden lehe çevirmeyi destekler niteliktedir. Ancak tipik olarak bu durumun uzun vadeli etkiler yaratması beklenmemelidir. Çünkü en nihayetinde efektif döviz kurları iradi politikalar veya enflasyon yoluyla yeniden ayarlanacaktır. Mali devalüasyon yalnızca kısa vadeli bir politika aracı olarak zaman kazandıracaktır. Rekabet avantajını sağlamak için gerekli yapısal reformların yerini alması söz konusu değildir (ECB, 2011).

2.3. Ülke Ekonomilerinin Özellikleri ve Yapısal Reformlar

Holzner vd. (2019) göre, farklı ürün, gelir, esneklik ve işgücü piyasası yapıları gibi faktörler uluslararası ticaret akımlarında farklı etkiler yaratabilir. Bu farklı etkilere ek olarak Vdovychenko ve Zubritskiy (2014)'a göre ihracatı teşvik etmede para ve maliye politikalarının etkinliğini sınırlayan faktörlerden olan yapısal ekonomik sorunların varlığı, mali devalüasyon politikasını da olumsuz yönde etkileyen bir durumdur. Dolayısıyla mali devalüasyon uygulamasında politika yapıcılar ülke ekonomilerinin kendine özgü yönlerini ihmal etmemelidir.

Bu noktada öncelikle dikkat edilmesi gereken husus ülke ekonomisinde dış ticarete konu olan ve olmayan mallarının göreceli oranıdır. Bu yüzden mali devalüasyondan beklenen etkilerin büyüklüğü, reformun tasarım ayrıntılarına bağlıdır. Sosyal güvenlik prim oranlarındaki indirimin ticarete konu olmayan hizmetlere uygulanması, ticaret dengesindeki iyileşmeyi olumsuz etkileyebilir ve mali devalüasyonun etkisi azalabilir (Koske, 2013). Sonuç olarak denilebilir ki, ülke ekonomilerinde ticarete konu olan malların oranı ile ticarete konu olmayan malların oranı arasındaki göreceli büyüklüğe dikkat edilmelidir. Zira ticarete konu olan malların göreceli ağırlığı ne kadar yüksekse mali devalüasyondan beklenen etki o kadar büyük olacaktır. Bu durumun aksine ticarete konu olmayan malların göreceli ağırlığının daha yüksek veya dengeli olduğu ülkelerde ise yalnızca ticarete konu olan mallara yönelik seçici mali devalüasyon politikası izlenebilir.

İkinci olarak mali devalüasyon ile nominal para birimi devalüasyonu arasında kurulan bağda bazı kusurlar söz konusudur. Örneğin, döviz kurundaki bir değer kaybı tüm ihraç malları üzerinde etki yaratırken, mali devalüasyonun daha fazla emek-yoğun üretim yapan ihraç malları üzerindeki etkisi fazla olacaktır (IMF, 2011). Dolayısıyla mali devalüasyonun uygulanacağı ülkelerde ihracat yapan firmaların emek ve sermaye

yoğunluğuna dikkat edilmelidir. Zira işveren sigorta primlerinde indirimi öneren mali devalüasyon, işgücü maliyetlerini düşürmesi emek-yoğun sektörlere daha fazla yarar sağlamaktadır. Bu yüzden mali devalüasyon yüksek oranda sermaye-yoğun üretim yapan ülkelerden ziyade yüksek oranda emek-yoğun üretim yapan ülkeler için daha anlamlı ve faydalı olacaktır.

Üçüncü olarak dikkat edilmesi gereken nokta ise ekonomilerin dışa açıklık derecesidir. Şöyle ki mali devalüasyon, tüketim ve yatırım paylarında bir düşüşe yol açabilir. Tüketimdeki düşüş ithal malların daha yüksek fiyat seviyelerine yükselmesi nedeniyle satın alma gücündeki düşüşten kaynaklanmaktadır. Ayrıca görece faktör fiyatlarındaki değişim nedeniyle yatırımlarda da bir düşüş söz konusu olabilir. Bu bağlamda mali devalüasyonun etkinliği ekonominin açıklık derecesine bağlıdır. Eğer ihracat, toplam üretimin büyük bir bölümünü teşkil ediyorsa, yerli firmalar sosyal güvenlik primlerindeki indirim nedeniyle rekabet avantajı sağlayabilirler. Benzer şekilde ithalatın toplam talep içindeki payı ne kadar büyük olursa, ithalattan yerli üretime aktarılan ara mallar ithalattan daha büyük oranda büyümeye yardımcı olacaktır (Koske, 2013). Bu nedenler göz önünde bulundurulduğunda mali devalüasyonun dışa açıklık dereceleri yüksek olan ülkeler için anlamlı olacağı ve bu derecedeki artış ve azalışların tersi yönünde etkiler yaratacağı söylenebilir.

Dördüncü olarak mali devalüasyon sonucunda elde edilen rekabet gücündeki herhangi bir iyileşmeyi muhafaza etmek için enflasyon beklentilerinin artmasını önlemek son derece önemlidir. Bir yandan işveren sigorta primlerindeki indirim üretim maliyetlerini düşürürken, diğer yandan KDV oranının artırılması karşılaşılabilecek gelir kaybını telafi edecektir. Bununla birlikte işverenlerin davranışları belirsiz olduğundan beklenen etkilerde bir belirsizlik oluşabilir veya kar marjları daha da artabilir. Öte yandan KDV oranındaki artışın beraberinde getirdiği fiyatlardaki artış gibi ikincil etkiler rekabet avantajını dezavantaja çevirebilir ve enflasyon oranlarında bir artışa neden olabilir. Ücret ayarlamalarını otomatik olarak enflasyona bağlayan kurallara sahip olan ülkelerde, mali devalüasyon ile sağlanan rekabet edebilirlik pozisyonu kısa ömürlü olacaktır (ECB, 2011). Bu nedenle mali devalüasyon uygulayan ülkelerin bu olumsuz etkilerin önüne geçmek için dikkat etmeleri ve birtakım önlemler almaları gerekmektedir.

Diğer yandan kamu transferlerinin enflasyona endeksli olması durumunda mali devalüasyonun etkisi azalacaktır. Şöyle ki fiyatlardaki artış kamu transfer harcamalarında bir artışa yol açacaktır. Bu durum tüketim harcamalarındaki ilk düşüşün etkisini kırmaktadır. Kamu transfer harcamalarının artması, harcanabilir gelirdeki azalışın bir kısmını telafi ettiği için sosyal güvenlik primlerindeki indirimi uygulayabilme adına gerekli olan mali alanı sınırlandıracaktır. Sosyal güvenlik primlerindeki kesintinin azalması net ihracat, istihdam ve çıktıda daha küçük iyileşmelerin gerçekleşeceği anlamına gelmektedir. Bir kamu transfer harcaması olarak işsizlik ödeneğinin artması işsizlere daha yüksek bir ücret sağlayarak istihdamdaki artışı azaltabilir (Koske, 2013). Bu açıdan bakıldığında, mali devalüasyonun, genellikle ücret veya enflasyon endekslemelerinin yapılmadığı ve bunlara karşı önlemlerin alındığı ülkelerde daha yararlı olması söz konusudur.

Beşinci olarak ülkelerin mevcut vergi yapıları veya oranları dikkate alınmalıdır. Her ne kadar Burgert ve Roeger (2014)'e göre, Euro bölgesindeki ülkelerin işgücü ve harcama üzerindeki vergilerinin görece büyüklükleri bakımından önemli farklılık göstermesi ve buna ilaveten milli gelir ve istihdam seviyesi farklılıklarının da

eklenmesiyle vergilendirme yapısıyla bu sorunların ne kadar açıklanabileceği tartışmalı olsa da mali devalüasyonun etkin ve faydalı olabilmesi için vergi oranları önemlidir. Zira mali devalüasyonun KDV oranı açısından sınırları olduğunu belirtmek gerekmektedir. Zira KDV oranı, birçok AB ülkesinde yasal sınırlara oldukça yakındır bu nedenledir ki ekonomik ve yasal sebeplerden dolayı süresiz bir şekilde yükseltilemez. Dolayısıyla mali devalüasyon ciddi şoklara cevap niteliğinde acil durum aracı olarak tasarlanmalı ve düşünülmelidir (Cizkowicz vd. 2017). Bu kısıtları aşmak adına halihazırda yürürlükteki KDV oranının yüksek olduğu ülkelerde vergi harcamalarını düşürmek, indirilmiş KDV oranlarını yükseltmek, vergi tabanını genişletmek ve istisna ve muafiyetleri sınırlandırmak, idari ve gönüllü uyum maliyetleri ile vergi kaçırma ve kaçınma fırsatlarını azaltır. Dolayısıyla mali devalüasyon politikasında KDV oranındaki artış yerine bu türden önlemlerin alınması ülke koşullarına göre farklı şekillerde değerlendirilebilir (IMF, 2012). Ancak indirilmiş KDV oranları üzerindeki artış şeklinde yapılan bir değişiklik daha küçük mal grubuna yansıdığı için ticari dengeler üzerindeki etki muhtemelen zayıf olacaktır (Holzner vd. 2019). Bu noktada ülkelerin vergi yapıları ve oranlarının mali devalüasyonun etkinliği için ne kadar önemli olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. KDV'deki bu kısıtların yanında işveren sigorta primlerindeki oran ve yapı da önemlidir. Bu yüzden işveren sigorta primleri indirimlerinde özellikle işgücü piyasasıyla tam bütünleşmeyen veya bir diğer ifadeyle bütünleşme oranı düşük olan gruplara odaklanmak daha yüksek fayda sağlayacaktır (IMF, 2012).

Altıncı olarak mali devalüasyonun yapısal reformların yerine geçip geçmeyeceği ilgili tartışmaların üzerinde durulması gerekmektedir. Zira Engler vd. (2014)'ün çalışması genel olarak değerlendirildiğinde Güney Avrupa Ülkelerindeki mali devalüasyonun çıktı düzeyini arttırdığı ve ticaret dengesini iyileştirdiği gözlemlenmektedir. Ancak bununla birlikte göz ardı edilmemesi gereken durumlar söz konusudur. Güney Avrupa ülkelerinin cari işlemler açığı incelendiğinde bu değer 2012 yılı için ortalama % 1 olduğu söylenebilir. Bu açığı gidermek için GSYİH'nin yaklaşık % 4'üne tekabül eden bir mali devalüasyon uygulaması gerekmektedir. Ancak KDV oranlarının % 4 oranında artırılması hali hazırda yüksek düzeyde olan oranlar düşünüldüğünde oldukça zor görünmektedir. Dolayısıyla rekabetçilik seviyesinde iyileşme yakalayabilmek adına mali devalüasyondan elde edilen fayda sorunun büyüklüğüne göre değişmektedir. Dahası rekabet edebilirliğin yanında çıktı ve cari hesap dengesizliklerin iyileştirilmesi için mali devalüasyon tek başına yeterli görünmemektedir. Her ne kadar mali devalüasyon yararlı bir araç olsa da geniş çaplı reformlarla da desteklenmelidir. Bu kapsamda, ürün ve işgücü piyasası reformları, ücret yönetimi veya denetimi gibi yapısal reformlar örnek olarak verilebilir (Engler vd. 2014).

Nitekim Langot vd. (2014)'e göre, Euro bölgesi ülkeleri ciddi yapısal verimsizliklerle karşı karşıyadır. Bu verimsizlikler işgücü piyasaları, hükümetlerin etkin olmayan büyüklüğü ve rekabet gücü eksikliği olarak belirtilmektedir. Dolayısıyla Euro bölgesi ülkelerinde mali devalüasyondan çok daha şiddetli bir şekilde politika ve reformlara ihtiyaç duyulmaktadır. Zira Ghironi ve Weigert (2018)'a göre, Almanya'nın 15 yıldaki ekonomik başarısı, uyguladığı mali devalüasyonun yanı sıra işgücü piyasası, vergi politikası ve son olarak paydaşlarla yapılan görüşmeler neticesindeki ücret reformlarıyla yakından ilişkilidir. Sonuç olarak mali devalüasyonun mutlaka yapısal reformlarla desteklenmesi gerektiği ve bu politikanın yapısal reformların yerine asla geçmeyeceği rahatlıkla söylenebilir.

Son olarak her politika veya reform gibi mali devalüasyonun bölüşümsel etkileri de söz konusu olacaktır. KDV oranındaki artış düşük gelirli hanehalkının marjinal tüketim eğilimlerinin yüksek olması nedeniyle satın alma gücünü, dolayısıyla KDV hasılatını düşürecektir. Ayrıca emekli kesim KDV artışından olumsuz etkilenecektir. Bu olumsuzlukları telafi etmek için kamu harcamaları arttırılabilir ancak sınırlı bir mali manevra alanına sahip ülkelerde bu politika mali devalüasyonun anlamını yitirmesine neden olacaktır (Koske, 2013). Bununla beraber işveren sigorta primlerindeki indirim, gelir dağılımının en alt kesiminde istihdamı arttırıcı bir etkide bulunarak işsizliği azaltacağı için yukarıda değinilen gelir dağılımındaki çarpıklıkları azaltacağı da yadsınmamalıdır.

2.4.Mali Devalüasyonun Başarısı İçin Gerekli Koşullar

Mali devalüasyon politikasının başarısı bazı koşullara bağlıdır ve bu koşulların ne ölçüde var olduğu veya olmadığı oldukça önemlidir. Mali devalüasyonun bu koşullardan bir kısmını veya tamamını yerine getirmesi, politikanın etkinlik seviyesini değiştirecektir. Bu koşullar (Kıral ve Erden, 2017; Mooji ve Keen, 2012a; Bosca vd. 2013; Koske, 2013)'e göre şöyledir:

- İhracatın daha ucuz, ithalatın daha pahalı gelmesi için ücretler ve döviz kurları sabit kalmalıdır,
- Politikanın dış ticaret dengesi üzerindeki etkisinin sınırlı olmaması için sosyal güvenlik primlerindeki indirim tamamen üretici fiyatlarına yansımali, kar marjlarını arttırılmaya çalışılmamalıdır,
- Göreli fiyat avantajı mali devalüasyonla sağlanacak olsa bile, hanehalkının ithal mallardan yerli mallara yönelmesi noktasında önemli olan ülkelerin ikame esnekliğindeki farklılığa dikkat edilmelidir. Aksi takdirde politikanın etkinliği azalabilir, (Düşük ikame esnekliği hanehalkının tüketimini ithal mallardan yerli mallara kaydırmaya istekli olmadığı anlamına gelmektedir)
- Mali devalüasyonunun uygulanacağı ülkede, vergilerin uygunluk derecesi, para politikasının vergi politikalarındaki değişikliklere olan uyumu, kurumsal kalitenin yüksekliği ve idari kapasitenin etkinliği de önemli bir koşuldur,
- Politik açıdan mali devalüasyonun parasal devalüasyondan farklı bir yapısı vardır. Döviz kuru kısa süre içerisinde birden fazla olacak şekilde devalüe edilebilirken mali devalüasyon ekonomiyi kısa ve orta vadede teşvik etmek için tek seferlik bir araçtır. Bu nedenle ekonomik birimlerin önlemleri olağanüstü düzeyde algılaması oldukça önemlidir. Aksi takdirde politikanın etkinliği azalabilir,
- Bir ülkede ya da birden fazla ülkede uygulanan mali devalüasyon uygulamasının beklenen olumlu etkileri rekabetçi bir yarışa neden olarak (ticaret paylarına ve rekabet derecesine bağlı olarak) olumsuz sonuçlar doğurabilir. Bu noktada başlık 2.1'de önerilen strateji izlenmelidir,
- Mali devalüasyonun ani bir kararla uygulanması gerekmektedir. Zira ekonomik birimler KDV oranında gelecekte meydana gelecek bir artışı öngörürlerse tüketim tercihlerini öne çekerek net ihracat üzerindeki olumlu etkiyi azaltabilirler. Mali devalüasyonun zamanlaması tıpkı parasal devalüasyon kadar önemlidir. Zira reform önceden duyurulursa tüketiciler, daha yüksek KDV oranını ödememek için, örneğin, dayanıklı tüketim malları taleplerini öne çekebilirler. Bu durum cari dengeyi bozarak ithalat oranlarını arttırabilir. Söz konusu bu etkiler mali devalüasyonun etkinliğini azaltabilir,

- KDV oranlarındaki artışın vergi kaçakçılığında artışa neden olacağı ileri sürülebilir. Ancak diğer yandan sosyal güvenlik prim paylarının indirilmesi bu olumsuz etkiyi dengeleyebilir. Yine de KDV tabanının genişliği, idarenin vergi toplama ve kaçakçılığa karşı mücadele kapasitesi göz önünde tutulmalıdır,
- Mali devalüasyonun uygulanacağı ülkede ihracat yapan firmaların işgücü ve sermaye yoğunluğuna dikkat edilmelidir, (mali devalüasyon emek-yoğun sektöre daha sahip ülkelerde daha etkilidir)
- Ekonominin açıklık derecesi göz önünde bulundurulmalıdır.

Sonuç

Bu çalışma mali devalüasyona başvuracak ülkelerin politika yapıcıları ile araştırmacılara mali devalüasyonun başarısı konusunda dikkat etmeleri gereken etmenleri açıklamaktadır. Sonuçları üç ayrı başlık altında toplamak mümkündür.

İlk olarak dikkat edilmesi gereken husus mali devalüasyonun başarısı için gerekli koşullar olarak:

- Ücretler ve döviz kurları sabit kalmalı,
- Sosyal güvenlik paylarındaki indirim mutlak olarak üretici fiyatlarına yansımali ve kar marjları arttırılmaya çalışılmamalı,
- Ülkelerin ikame esnekliğindeki farklılığa dikkat edilmeli,
- Politikanın uygulanacağı ülkelerde, vergilerin uygunluk derecesi, para politikasının vergi politikalarındaki değişimine olan uyumuna, kurumsal kalitenin yüksekliğine ve idari kapasitenin etkinliğine dikkat edilmeli,
- Mali devalüasyonun ani bir kararla gerçekleştirilmeli,
- KDV tabanının genişliği, idarenin vergi toplama ve kaçakçılığa karşı mücadele kapasitesi konularına dikkat edilmeli,
- Mali devalüasyonun uygulanacağı ülkede ihracat yapan firmaların işgücü ve sermaye yoğunluğuna dikkat edilmeli,
- Ekonominin dışı açıklık derecesi göz önünde bulundurulmalıdır.

İkinci olarak birden fazla ülkede eşanlı olarak uygulanacak mali devalüasyonun rekabetçi mali devalüasyonları tetikleyebileceği, dolayısıyla beklenen olumlu sonuçları tersine çevirerek olumsuz sonuçlar yaratabileceği söylenebilir. Bu noktada izlenmesi gereken strateji veya yol aşama aşama aşağıdaki şekilde olmalıdır;

- İlk olarak mali devalüasyonu uygulayacak ülkelerde sosyal güvenlik katkı paylarının ve KDV oranlarına bakılmalıdır. Özellikle yüksek oranda sosyal güvenlik katkısı ile düşük oranda KDV'ye sahip ülkelerin mali devalüasyondan en olumlu sonucu elde edeceği düşünülmeli,
- İkinci olarak görece olarak daha küçük ülkelerde mali devalüasyonun, istihdam ve büyüme oranını arttırma kapasitesi yüksek olduğundan bu ülkelere öncelik verilmeli,
- Üçüncü olarak ticaret dengesinin diğerlerine nazaran daha bozuk olduğu ülkeler ve bu ülkelerin ihracat mallarının yapısı dikkate alınmalı,
- Son olarak üretimdeki emek ve sermaye yoğunluğuna dikkat edilmelidir. Mali devalüasyona başvuracak ülkenin ihracatı emek-yoğun mallardan oluşuyorsa sosyal güvenlik paylarındaki azalma üretim maliyetlerinde daha büyük düşümlere

yol açarak rekabet avantajı sağlamanın yanı sıra hanehalkı tasarrufunu arttırıcı bir etki yaratabilir.

- Sonuç olarak mali devalüasyonun rekabet gücünü arttırmaya en acil ihtiyaç duyan ve bahsi geçen özelliklere en yüksek seviyede sahip ülkelerde uygulanmasına öncelik tanınmalıdır.

Üçüncü ve son olarak mali devalüasyonun harcama kaydırıcı veya talep yönlü bir politika olduğu unutulmamalıdır. Her ne kadar mali devalüasyonun kısa ve uzun dönemdeki etkisine yönelik olumlu bulgular elde edilse de mali devalüasyonun uygulanacak yapısal reformların ve temel makroekonomik göstergelerdeki sürdürülebilir iyileşmenin yerini alması beklenmemelidir. Mali devalüasyon, uygulayacak olan Euro bölgesi ülkelerinin önemli çoğunluğunun kaybettiği rekabet avantajını tekrar kazandırmak ve işgücü piyasasındaki reformları uygulamak noktasında bu ülkelere zaman kazandırabilir. Mali devalüasyonun kısa dönemde ve uzun dönemde sağlayacağı avantajlar söz konusu olmakla birlikte bu olumlu sonuçların bahsi geçen öneriler dikkate alınarak uygulanması sonucunda elde edilen kazanımlar artacak ve sürdürülebilirliğe daha çok yaklaşılabilecektir.

Kaynaklar

- Akça, H. ve Bozatlı, O. (2019). Avrupa Birliği'nde Alternatif Maliye Politikası: Mali Devalüasyon. *Eurasian Academy of Sciences Eurasian Business & Economics Journal*. 17 (1), 72-84.
- Arnold, J. (2008). "Do Tax Structures Affect Aggregate Economic Growth ? : Empirical Evidence From a Panel of OECD Countries", OECD Economics Department Working Papers, No. 643, OECD Publishing, Paris.
- Arpaia, A., & Carone, G. (2004). Do Labour Taxes (and their composition) Affect Wages in the Short And The Long Run? Available at SSRN 871040.
- Bernoth, K., Burauel, P., & Engler, P. (2014). Fiscal Devaluation: Economic Stimulus for Crisis Countries in the Euro Area. *DIW Economic Bulletin*, 4(10), 12-18.
- Blanchard, O., Dell'Ariccia, G., & Mauro, P. (2010). Rethinking Macroeconomic Policy. *Journal of Money, Credit and Banking*, 42, 199-215.
- Bosca, J. E., Domenech, R., & Ferri, J. (2013). Fiscal Devaluations in EMU. *Hacienda Pública Española/Review of Public Economics*, 206(3), 2013.
- Burgert, M., & Roeger, W. (2014). Fiscal Devaluation: Efficiency and Equity (No. 542). Directorate General Economic and Financial Affairs (DG ECFIN), European Commission.
- Cizkiewicz, P., Radzikowski, B., Rzońca, A., & Wojciechowski, W. (2017). Fiscal Devaluation and Economic Activity in the EU. *Narodowy Bank Polski. Education & Publishing Department*.
- Coenen, G., McAdam, P., & Straub, R. (2008a). Tax Reform and Labour-Market Performance in the Euro Area: A Simulation-Based Analysis Using The New Area-Wide Model. *Journal of economic Dynamics and control*, 32(8), 2543-2583.
- Coenen, G., Mohr, M., & Straub, R. (2008b). Fiscal Consolidation In The Euro Area: Long-run Benefits and Short-Run Costs. *Economic Modelling*, 25(5), 912-932.
- De Mooij, R. and Keen, M. (2012a). Fiscal Devaluation and Fiscal Consolidation: The VAT in Troubled Times (No. 12-85). *International Monetary Fund*.

- De Mooij, R. and Keen, M. (2012b). Fiscal Devaluation As A Cure For Eurozone Ills – Could it work? <https://voxeu.org/article/fiscal-devaluation-cure-eurozone-ills-could-it-work>. Erişim Tarihi: 30.05.2018.
- Engler, P., G. Gannelli, J. Tervala, and S. Voigts (2014) Fiscal Devaluation in a Monetary Union. IMF Working Paper Series 201.
- European Commission (2013). Tax reforms in EU Member States 2013- Tax policy challenges for economic growth and fiscal sustainability. European Economy 5, October 2013, Brussels: European Commission, DG ECFIN and DG TAXUD.
- Ghironi, F. and Weigert, B. (2018). Germany Did Not Pursue Fiscal Devaluation. In Explaining Germany's Exceptional Recovery (pp. 77-89). CEPR Press.
- Holzner, M., Tkalec, M., & Vukšić, G. (2019). Composition of Trade Flows and The Effectiveness of Fiscal Devaluation. *The World Economy*, 42(2), 453-477.
- IMF (2011). Fiscal Monitor: Addressing Fiscal Challenges to Reduce Economic Risks. International Monetary Fund.
- IMF (2012). "Italy – Selected Issues", IMF Country Report No. 12/168.
- Kıral, H., & Erden, L. (2018). Bilateral Trade Effects of Fiscal Devaluation: Evidence From OECD Countries. *The Journal of International Trade & Economic Development*, 27(6), 585-606.
- Koske, I. (2013). Fiscal Devaluation–Can it Help to Boost Competitiveness? (No. 1089). OECD Publishing.
- Langot, François; Patureau, Lise; Sopraseuth, Thepthida (2012). Optimal Fiscal Devaluation, IZA Discussion Papers, No. 6624, Institute for the Study of Labor (IZA), Bonn.
- Langot, F., Patureau, L., & Sopraseuth, T. (2014). Fiscal Devaluation and Structural Gaps. <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-01438360/document> Erişim Tarihi: 23.06.2019.
- Musgrave, R. A., Musgrave, P. B. (1989). *Public Finance in Theory and Practice* (Vol. 5). New York: McGraw-Hill.
- Nickell, S. (2003). *Employment and Taxes*. CESifo Working Paper, No. 1109, Center for Economic Studies and Ifo Institute (CESifo), Munich.
- Orsini, K., Burgert, M., Grevesmühl, O., & Suardi, M. (2014). *Assessing The Impact of a Revenue-Neutral Tax Shift Away From Labour Income in Spain*. Publications Office of the European Union.
- Pereira, A. M., Pereira, R. M., & Rodrigues, P. G. (2014). *On The Long-Term Impact of a Fiscal Devaluation: An Application to the Portuguese Case* (No. 116).
- Petersen, T. (2014). *Fiscal Devaluation – A Route to More Growth?* <https://ged-project.de/wp-content/uploads/2015/06/Impulse-2015-04-Fiscal-devaluation-.pdf> Erişim Tarihi: 17.06.2019.
- Poterba, J. M., Rotemberg, J. J., & Summers, L. H. (1986). A Tax-Based Test for Nominal Rigidities. *The American Economic Review*, 659-675.
- Prescott, E. C. (2004). *Why do Americans Work So Much More Than Europeans?* (No. w10316). National Bureau of Economic Research.
- Sastre, F., Rey-Maqueira, J., & Arbulú, I. (2017). The Euro Crisis, Fiscal Devaluation, and Impacts on the Tourism Sector in the Spanish Economy. *Tourism Economics*, 23(4), 816-833.

Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 29, Sayı 1, 2020, Sayfa 15-28

Vdovychenko, A., & Zubritskiy, A. (2014). The Ukrainian Case of Fiscal Devaluation in Small Open Economies. https://mpra.ub.uni-muenchen.de/69329/1/MPRA_paper_69329.pdf Erişim Tarihi: 30.05.2018.